

**MUHASEBE DERSLERİNDE KULLANILAN ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ İLE
ÖĞRENME STİLLERİNİN İLİŞKİSİNİN ORTAYA KONULMASI VE DOKUZ
EYLÜL ÜNİVERSİTESİ İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ'NDE
BİR UYGULAMA**

Yusuf Cahit ÇUKACI*

İsmail ELAGÖZ**

ÖZET

Teorik ve pratik bilgilerin bir bütün olarak öğretildiği bir eğitim süreci olan muhasebe eğitiminde; tartışma, anlatım, soru-yanıt, işbirlikli öğrenme, araştırma ve örnek olay inceleme yolu ile öğretim olmak üzere çeşitli öğretim yöntemleri kullanılmaktadır. Şüphesiz, muhasebe eğitimi sürecinde bu öğretim yöntemleri ayrı ayrı kullanılabilir gibi, birkaç tanesi birlikte de kullanılabilir.

Öğrenme stilleri ise, her bireyde doğuştan var olan ve bireylerin öğrenme süreçlerini etkileyen önemli karakteristik özelliklerdir. Öğrenme stilleri; görsel, işitsel ve dokunsal olmak üzere üç gruba ayrılmıştır. Çevremize baktığımızda da bazı bireylerin görerek, bazılarının da duyarak daha kolay öğrendiklerini görebiliriz. Bazıları ise dokunarak ve deney yaparak daha kalıcı öğrenirler. Bunların hepsi bireylerde hangi öğrenme stiline daha baskın olarak kullanıldığı ile ilgilidir.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe Eğitimi, Öğrenme.

1. Giriş

Muhasebe eğitimi, muhasebe mesleğinin uygulanması açısından büyük önem taşımaktadır. Muhasebe eğitiminin durumu ve niteliği, muhasebe mesleğinin imajını doğrudan etkilemektedir. Mesleğin yeni dünyada elde edeceği konum açısından verilen eğitimin kalitesi son derece önemlidir.

Bireylerde farklı farklı olan öğrenme stilleri, doğuştan var olan bireysel karakteristik özellikler arasında yer almaktadır. İnsan yaşamının her alanında ve her boyutunda yani; yürürken, yatarken, otururken, konuşurken, oynarken, yazarken bizi etkilemekte ve yaptığımız eylemler bu özelliğimiz ile neredeyse birebir ilişkili olmaktadır.

Bu çalışmada, Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde 2001-2002 Öğretim yılında Muhasebe I, Muhasebe II ve Envanter

* Araştırma Görevlisi Dr., İnönü Üniversitesi İ.İ.B.F., İşletme Bölümü,

** Araştırma Görevlisi Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi İ.İ.B.F., İşletme Bölümü, İzmir.

Bilanço derslerini alan öğrencilerin *öğrenme stilleri* belirlenmeye çalışılarak, ortaya çıkan öğrenme stilleri ile muhasebe derslerinde kullanılan *muhasebe öğretim yöntemleri* arasında bir ilişki olup olmadığı ortaya konmaya çalışılacaktır.

2. Araştırmanın Kuramsal Yönü

2.1. Muhasebe Eğitimi

Muhasebe eğitiminde teori ve uygulama birbirinin ayrılmaz parçalarıdır. Eğitimin her aşamasında önceden verilen temel bilgilerin yeni verilecek bilgiler ile birlikte kavranması, birbiri ile bütünleşmesinin sağlanması ve bu bilgilerin yapılacak uygulamalarla pekiştirilmesi gerekir (Demirkan, 2001: 54).

Muhasebe eğitiminin en özellikli yönlerinden birisi de, muhasebe mantığının ve uygulamalarının yasayla belirlenen standartlara ve normlara dayandırılmış olmasıdır (Bilginer, 1999: 115). Muhasebe uygulamalarına yön veren yasalar ülkemizde sık sık değişikliğe uğramaktadır. Muhasebe eğitiminin etkinliği açısından, muhasebe uygulamaları ile ilgili yasal değişikliklerin öğrencilere zamanında aktarılması gerekir. “Burada en önemli rol öğretim elemanına düşmektedir. Öğretim elemanının güncel değişiklikleri takip etmesi, mesleki bilgisinin yeterliliği ve sunum kalitesi çok önemlidir. Muhasebe eğitiminde öğrenci, anlayamadığı veya eksik bilgisini ya öğretim elemanından ya da kendi çabalarıyla tamamlayacaktır” (Demirkan, 2001: 55).

Amerikan Muhasebe Derneği İcra Kurulu, yüksek okul ve üniversitelerin muhasebe eğitimine, ekonomik karar almaya yönelik bilgi geliştirme ve dağıtım fonksiyonu olarak yaklaşmalarını, dersin temel hedefi olarak öğrencilerin öğrenmeyi öğrenme üzerinde durmalarını tavsiye etmektedir (Kaya, 1999: 62).

Muhasebe öğrencilerinin, kişilik oluşumlarını da göz önüne alan farklı bir anlayışla yetiştirilmeleri gerekir. Bunun için şu noktalar üzerinde önemle durulmalıdır (Önal ve Apaydın, 1999: 22, Erdoğan vd., 2000: 116-117):

- “Öğrenmeyi öğretme”yi temel alan pedagojik yaklaşımların oluşturulması ve sürekli eğitim anlayışının geliştirilmesi,
- Teknolojiye uyum sağlama ve bilgisayar kullanım becerisinin geliştirilmesi,

Muhasebede Öğretim Yöntemleri ve Öğrenme Stilleri

- Öğrencinin edilgenlikten kurtarılarak, yaparak öğrenmesini, etkileşimli çalışmasını ve bunlara bağlı olarak “yaratıcılığının” geliştirilmesinin sağlanması,
- Yazılı, sözlü, teknolojik iletişim becerilerinin geliştirilmesi,
- Sonuçta; sorgulayan, katılımcı, takım çalışması yapabilen, paylaşımcı, bilimsel ve sistematik akıl yürütebilen, etik değerlere sahip, toplumsal sorumluluklarını geliştirmiş bireyler yetiştirmek.

Yukarıdaki bilgileri verdikten sonra, şimdi de muhasebe eğitiminde kullanılan öğretim yöntemlerinden de kısaca bahsetmek yerinde olacaktır. Muhasebe eğitiminde kullanılabilen başlıca öğretim yöntemleri kısaca aşağıdaki gibi açıklanabilir.

2.1.1. Tartışma Yolu İle Öğretim

Tartışma; üyelerin yüz yüze bulunduğu bir grupta, bir liderin yönlendiriciliğinde, ortak ilgi duyulan bir konuda belli bir amaç doğrultusunda yapılan planlı ve sistemli bir etkileşim sürecidir. Fikir yürütülerek ve tartışılarak kazanılan bilgiler bellekte yerleşir(Ün Açıköz, 1998: 289). Konumuz muhasebe eğitimi olduğu için burada ortak ilgi duyulan konu doğal olarak ilgili muhasebe dersinin konusu olacaktır. Muhasebe ile ilgili bir çok sınıрын yasalarla çizilmesine rağmen, yoruma dayalı konularda bu yöntemin kullanılması; öğrencilerin de derse katılımı ve öğrenmenin etkililiği bakımından yararlı olabilir.

Muhasebe temel bilgilerinin kazanılmasında ve uygulama faaliyetlerinde, doğruyu tartışarak bulma yöntemi, amaçlanan eğitime ulaşılmasında en etkili öğretim yöntemlerinden birisidir.

2.1.2. Anlatım Yolu İle Öğretim

Bu yöntemde sunum kalitesi çok önemlidir. Öğretim elemanının dikkatleri canlı tutarak, anlatılan ve açıklanan konularla gerçek yaşamdaki uygulamalar arasında ilişkiler kurması, anlaşılmayan noktaları değişik biçimlerde örneklerle açıklaması yöntemin etkinliğini arttıran unsurlardır. Muhasebe öğretiminde anlatım yöntemi (Ün Açıköz, 1998: 292);

- Öğrencilerin güdülenmesinde,
- Etkinliklerin sunulmasında,
- Konuların özetlenmesinde,
- Anlaşılması zor ve önemli noktaların anlaşılır duruma getirilmesinde,
- Derinlemesine çalışılan konular arasındaki boşlukların doldurulmasında,
- Öğrencilere bulamayacağı bilgilerin verilmesinde, başarıyla kullanılan bir yöntemdir.

Muhasebe derslerinin teknik bir özellik taşıması nedeniyle öğrencilerin kendi başlarına muhasebe mantığını oluşturmalarının zorluğu, muhasebenin karmaşık sayılabilecek bir yapıya ve içeriğe sahip olmasından dolayı, özellikle muhasebeye ilişkin temel konuların aktarılmasında bu yöntem etkili olmaktadır. Dolayısıyla muhasebe derslerinde anlatım yöntemiyle bilgi aktarımının etkin biçimde yapılabilmesi ve öğrencilerin anlama düzeylerinin yükseltilebilmesi için dersin ilginç ve renkli hale getirilerek sunulması son derece önemlidir. En eski öğretim yöntemlerinden birisi olan anlatım yöntemini, günümüzde teknolojinin sağladığı araçların (data-show, tepegöz, slayt, vb.) kullanılması ile daha çağdaş ve yararlı hale getirmek olanaklıdır (Demirkan, 2001: 58).

Bir konunun açıklanmasında ne kadar çok anlatım türünden yararlanılır ve algılama kanalları (bilgi girişi) kullanılırsa, bilginin kavranması ve beyinde saklanması o ölçüde kolaylaşmaktadır (Özbirecikli, 2000: 77).

2.1.3. Soru-Yanıt Yöntemi İle Öğretim

Öğretim elemanı, aktif eğitim sistemini uygulamak ve öğrencinin öğrenme sürecini kontrol edebilmek için soru sormak ve soru sorulmasına izin vermek zorundadır. Bu yöntemin sıkça kullanılmasının muhasebe eğitimine katkısı şu şekilde sıralanabilir (Ün Açıköz, 1998: 294).

- Öğrenci katılımını artırma,
- Önceki öğrenmeleri gözden geçirme,
- Bir konuda tartışma başlatma,

Muhasebede Öğretim Yöntemleri ve Öğrenme Stilleri

- Öğrencilere yaratıcı düşünmeyi öğretme,
- Öğrenci yeteneklerini tanıma,
- Öğrencinin öğrenmeye hazır olup olmadığını değerlendirme,
- Hedeflere ulaşma derecesini sağlama,
- İlgı çekme,
- Öğrencilerin katkısını artırma.

2.1.4. İşbirlikli Öğrenme Yolu İle Öğretim

İşbirlikli öğrenme, öğrencilerin küçük gruplar halinde çalışarak ve birbirinin öğrenmesine yardım ederek öğrenmeyi gerçekleştirme süreci olarak tanımlanabilir. Her grup çalışmasının işbirlikli öğrenme sayılmadığı bu yöntemde öğrenciler, küçük gruplar halinde toplanarak etkileşimde bulunurlar. Öğretim elemanı sadece yardımcı ve yol göstericidir. Grup çalışması öğrencilerin birbirlerine yardım edecekleri şekilde yapılandırılmalıdır (Demirkan, 1998: 59).

Cottel ve Millis, öğrencileri aktif hale getirmek ve düşünce becerilerini geliştirmek üzere öğrenme grupları oluşturulmasını önermektedir. Bu gruplarda her bir öğrenci, görevin başarıyla tamamlanması için diğer bir öğrencinin bilgisine ihtiyaç duyabilir. Ancak gruptaki her bir öğrenci diğerinin başarısından sorumlu değildir (Özbirecikli, 2000: 80).

Grup çalışması ile sıcak bir atmosferde; anlatırken öğrenme, dinlerken öğrenme, tartışırken öğrenme, soru-cevap tarzında öğrenme, gibi çok geniş imkanlar ortaya çıkmaktadır. Böylece öğrenciye; birlikte mücadele etme, birlikte başarıma, birlikte sevinme, kısacası 'Biz' olma duygusunu kazandırma fırsatı verir (Aydın, 1993: 71).

2.1.5. Araştırma Yolu İle Öğretim

Araştırma yoluyla öğretmenin başlıca amacı bağımsız düşünmeyi teşvik etmektir. Öğretim elemanı, öğrencilerin ilgisini çekecek problemler bularak öğrencilerin bu problemleri incelemesini ister. Bu yöntemde dikkat edilecek en önemli noktalardan biri problemin veya konunun seçimidir. Problem çözmenin

öğretim tekniği olarak kullanılması, öğrencileri araştırma yapmaya, kaynakları taramaya, öğrendiklerini birbirleri ile paylaşmaya yönlendirecektir. Her şeyden önemlisi öğrenciye, kendi öğrenmesinin sorumluluğunu taşıma ve sonunda problemi çözerek bir şey elde etme fırsatı verilmiş olacaktır (Ün Açıkgöz, 1998: 316-317).

Bu yöntem muhasebe eğitiminde sık kullanılan yararlı bir yöntemdir. Öğrencilere verilen monografiler, öğrencilerin araştırarak öğrenmesini, öğrendiklerini pekiştirmesini sağlayarak olumlu katkılar sağlamaktadır.

2.1.6. Örnek Olay İnceleme Yolu İle Öğretim

Bu yöntemde, konu ile ilgili alandan gerçek olaylar seçilir. Seçilen olaylar, anlaşılır bir biçimde örnekleri ile ortaya konulur. Örnek olay inceleme süreci genellikle önerilerin tartışılması ve değerlendirilmesi ile sona erer.

Muhasebe eğitiminde öğretim yöntemlerinin isabetli seçimi ve etkili öğrenme ve öğretme yöntemlerinin başarıyla kullanılması dinamik ders ortamı oluşturarak eğitimin başarısını büyük ölçüde arttıracaktır. Başarıya ulaşmak için iletişim ve bilgi teknolojilerindeki değişim ve yeniliklere de öğretim yöntemlerinde yer verilmeli ve birbiri ile bütünleşmeleri sağlanmalıdır (Demirkan, 2001: 61-62).

2.2. Öğrenme Stilleri

Öğrenme stilleri konusunda uzun çalışmalar yapan Rita Dunn, öğrenme stillerini şöyle tanımlamaktadır: “Öğrenme stilleri her bir öğrencinin yeni ve zor bilgiyi öğrenmeye hazırlanırken, öğrenirken ve hatırlarken farklı ve kendilerine özgü yollar kullanmasıdır” (Boydak, 2001: 3).

Öğrenme stillerini görsel, işitsel ve kinestetik/dokunsal olarak üç ana grupta toplamak mümkündür. Bu öğrenme stilleri aşağıdaki gibi açıklanabilir (Boydak, 2001: 4-7).

2.2.1. Görsel

Görseller özel yaşamlarında genellikle düzenli ve titizdir. Karışıklık ve dağınıklıktan rahatsız olurlar. Dağınık bir masada çalışamazlar, önce masayı kendilerine göre düzenlerler, daha sonra çalışmaya başlarlar. Kalem, silgi,

Muhasebede Öğretim Yöntemleri ve Öğrenme Stilleri

kalemtraş gibi araçlar için sıra veya masada kendilerine göre yerler belirlerler ve bu araç gereçleri hep bu yerlerde tutarlar. Çantaları, dolapları her zaman düzenlidir. Yazmayı sevmeseler bile defterlerini düzenli ve itinalı kullanırlar. Defterlerinin köşeleri kıvrılmaz, kıvrılırsa da ataç takarak bu kıvrılmayı önlemek için gayret gösterirler. Bu özelliklerinden dolayı, evde büyükleri, okulda da öğretmenleri tarafından takdir edilirler. Hatta, pek fark edilmese de diğer öğrencilere göre daha el üstünde tutulur, örnek gösterilirler.

Düz anlatım öğretim yönteminden yeterince yararlanamazlar. Tam olarak anlamaları için dersin mutlaka görsel malzemeler ile desteklenmesi gerekir. Harita, poster, şema, grafik gibi görsel araçlarla kolay öğrenirler ve bu araçlarla öğrendiklerini kolay hatırlarlar. Öğrendikleri konuyu gözlerinin önüne getirerek hatırlamaya çalışırlar.

2.2.2. İşitsel

İşitsel özellikte olanlar, küçük yaşlarda kendi kendilerine konuşurlar. Ses ve müziğe duyarlıdırlar. Sohbet etmeyi birileri ile çalışmayı severler. Genellikle ahenkli ve güzel konuşurlar. Yabancı dil öğreniminde (konuşma ve dinleme becerilerinde) başarılıdırlar.

İlköğretim 1 ve 2. sınıflarda kendi kendine konuşmaları nedeniyle öğretmeni dinleyemezler, bu özellikleri nedeniyle, işittiklerini daha iyi anlama özelliklerine rağmen bu şanslarını kaybederler. Gözle okuma esnasında hiç bir şey anlamayabilirler. Bu nedenle en azından kendi kulağının duyabileceği bir sesle okumalarına izin verilmelidir. İşittiklerini daha iyi anladıklarından, daha çok konuşarak ve tartışarak öğrenirler. Bilgi alırken dinlemeyi, okumaya tercih ederler. Olay ve kavramları birinin anlatması ile daha iyi anlarlar. Grup ve ikili çalışmalarda konuşma ve dinleme olanakları olduğu için iyi öğrenirler. Hatırlamak istediklerini, birisi kendilerine söylüyormuş ya da anlatıyormuş gibi işiterek hatırlarlar.

2.2.3. Kinestetik / Dokunsal

Dokunsallar oldukça hareketlidirler. Sınıfta yerlerinde duramaz, sürekli hareket ederler. Tahtayı silmek, pencereyi açmak, kapıyı örtmek, tebeşir getirmek hep kendilerinin görevi olsun isterler. Uzun süre oturmak zorunda kalırlarsa, derste olup bitenleri anlamaz hale gelebilirler. Bu hareketlilik, uygun

işlere yönlendirilmezse genelde sınıfta problem çıkarırlar. Tahta-tebeşir-anlatım ders işleme yönteminden en az yararlananlar onlardır. Bu nedenlerden dolayı da yaramaz, tembel olarak tanımlanabilirler ya da zeki olmadıkları ileri sürülebilir.

Dersin anlatılması veya görsel malzemelerle zenginleştirilmesi, dokunsal öğrencinin öğrenmesine beklenen ölçüde katkı sağlamaz. O nedenle, sınıflarda ideal ders araçları olarak kabul edilen; şema, harita, fotoğraf gibi görsel araçlar, dokunsal öğrenci için (görsel öğrencilere göre) daha az değer taşır. Çünkü ne kadar renkli ve canlı olursa olsun görsel materyaller onların öğrenmesine beklenen ölçüde katkı sağlamaz. O nedenle, sınıflarda ideal ders araçları olarak kabul edilen; şema, harita, fotoğraf gibi görsel araçlar, dokunsal öğrenci için (görsel öğrencilere göre) daha az değer taşır. Çünkü ne kadar renkli ve canlı olursa olsun görsel materyaller onların öğrenmesini beklenen ölçüde kolaylaştırmaz. Anlatımdan da yararlanamazlar. Öğrenebilmeleri için mutlaka ellerini kullanacakları, yaparak-yaşayarak öğrenme denilen öğrenme tekniklerinin uygulanması gerekir. Sınıf yerine okul bahçesi veya laboratuarda dokunarak, ellerini kullanarak olayların içinde yaşayarak çok daha iyi öğrenebilirler.

3. Araştırmanın Amacı

Özellikle son birkaç yıldır eğitimciler, öğrenme ve öğretim yöntemleri konuları üzerinde önemle durmaktadır. Etkili öğrenme, öğrenmeyi öğrenme, gibi konular gündeme gelmekte ve bunun sonucunda da bir çok eğitim kurumu eğitim sistemlerinde değişiklik yapma yoluna gitmektedirler. Yapılan değişikliklerin dersin içerik ve amacına uygunluğu göz ardı edilmemesi gereken bir konudur. DEÜ İİBF’de okutulan muhasebe derslerinin öğretiminde kullanılan yöntemlerin, bazı bilimsel araştırmalarla elde edilen öğrenme stilleri ile karşılaştırılması bu araştırmanın amacını oluşturmaktadır.

4. Araştırmanın Örneklem Kümesi

Bu araştırmanın örneklem kümesini, DEÜ. İİBF’de 2001-2002 öğretim yılında Muhasebe I, Muhasebe II ve Envanter derslerini okumuş olan bütün öğrenciler oluşturmaktadır. Fakülte kayıtlarından elde edilen bilgiye göre bu dönemde, bütün bölümlerde Muhasebe I, Muhasebe II ve Envanter derslerini alan öğrenci sayısı 2027 kişidir.

5. Araştırmanın Yöntemi

Çalışmada kullanılan bilgiler anket tekniği ile soru sorularak elde edilmiştir. Literatürden ders verme yöntemleri ve öğrenme stilleri ile ilgili olarak yer alan özellikler ankete katılanların kanaatlerini ölçebilmek için soru biçimine dönüştürülerek anket formu hazırlanmıştır. Hazırlanan anket formu rasgele seçilen bir sınıfta uygulanmış ve daha sonra ise elde edilen tepki ve bulgular doğrultusunda yeniden düzenlemeye tabii tutulmuştur. Daha sonra düzenlenen anket formunda 49 soru bulunmaktadır. İlk 10 soru öğrencilerle ilgili demografik özellikleri belirlemek amacı ile sorulmuştur. Anketteki 21 soru öğrencilerde yer alan öğrenme eğilimlerinin (Görsel, İşitsel, Dokunsal) ortaya çıkarılması amacıyla sorulmuştur. Anketteki diğer 18 soru ise Öğretim Üyelerinin kullanmış oldukları ders verme tekniklerinin kişilere göre farklılığını ortaya çıkarmak amacıyla anket formunda yer almıştır.

Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde yapılan anket için öncelikli olarak iki sınıfta uygulanmak üzere 25 anket formu bastırılmış ve ön test yapılarak anketin güvenilirlik ve geçerlilik testleri yapılmış ve bunun sonucu olarak elde edilen veriler ışığında anketteki bazı soru ifadeleri ve anket formunun sorularının şekil itibarıyla dizaynı değiştirilerek yeni bir anket formu elde edilmiştir. Daha sonra ise; 500 adet anket formu bastırılarak, Muhasebe I, Muhasebe II ve Envanter derslerini alan öğrencilere ilişkin tüm sınıflara gidilerek anket; amaç belirtildikten sonra isteyen öğrencilere uygulanmıştır.

Elde edilen 471 adet anket formundaki cevaplar SPSS programına anket formlarının sorularına verilen cevaplar eksik olmuş olsalar bile eleme yapılmaksızın veri olarak girilmiştir. Anket formlarının tamamı üzerinde yapılan değerlendirmeler sonucunda, sorulardan dokuz adeti, anket formlarından 351 adeti kendi kanaatimize göre çıkarılması yanlış olacağından istatistik değer yargıları dikkate alınarak SPSS programı yardımıyla değerlendirme dışı bırakılmıştır.

Değerlendirme yapılırken öncelikli olarak; tarafımızdan belirlenen faktörlerin geçerliliğini test edebilmek için faktör analizi yapılmıştır. Daha sonra ise, anketin güvenilirlik testi yapılmıştır. Güvenirlik testinde öncelikli olarak soru gruplarının kendi içindeki güvenilirliğine bakılmış daha sonra ise soruların tamamının güvenilirliğine bakılmıştır. Sonra ise sırasıyla, grup ortalamaları alınmış, Anova testi yapılmış, anlamlı çıkan sonuçlar için ayrıca

Scheffe testi yapılmıştır. Değişkenler arası ilişkiyi ortaya çıkarabilmek için korelasyon yapılmıştır. Ayrıca analizlerin daha kolay yapılabilmesi için grupları temsil eden soruların grup ortalamaları alınarak yeni bir veri grubu elde edilmiş ve değerlendirmelerde kullanılmıştır.

6. Araştırmanın Bulguları

Tablo 1: Değişkenlerin Varimax Rotasyonlu Faktör Analizi Bulguları

Değişkenler		Faktörler			Güvenirlilik Düzeyleri	
		1	2	3		
İşitsel	Bir Konuyu Kendim Okumaktansa Başkası (Öğretim Üyesi) Anlatır Yada Okursa Daha İyi Anlarım.	0,864			0,875	0,774
	Öğrenmek İstedğim Konuları Arkadaşlarımla Birlikte Tartışarak Ve Konuşarak Öğrenmeyi Severim.	0,816				
	Yanlışlarımı Öğretim Üyesinin Anlatarak Düzeltmesini Severim.	0,868				
Görsel	Düzenli Bir Çalışma Ortamım Olsun İsterim Ve Bu Düzenin Sürekli Olması İçin Çaba Gösteririm.		0,806		0,832	0,774
	Görerek Daha İyi Anladığımdan; Harita, Poster, Ve Şemalarla Anlatılmak İstenilenleri Daha Çabuk Kavrarım.		0,834			
	Görmediğim Şeyi Kavrayamadığımdan Okunmakta Olan Metnin Bir Kopyasını Takip Etmeyi Tercih Ederim.		0,854			
Dokunsal	Bulduğum Ortamda Çok Hareket Ettiğimi Ve Çok Konuştuğumu Düşünürler.			0,577	0,475	0,774
	Herhangi Bir Konu Üzerinde Çalışırken Sık Sık Ara Verir Başka İşlerle İlgilenmeyi Severim.			0,820		
	Olay Ya Da Konular Dramatize Edilirse Daha İyi Anlarım.			0,631		
Varyans		26,737	25,488	17,057		
Toplam Varyans		26,737	52,225	69,281		

Ankette verilen sorulara ilişkin cevapların SPSS programında güvenirlik ve geçerlilik değerlendirilmesi yapılmıştır. Daha önceden ait olduğu varsayılan değişkenlerin faktör sonuçlarına göre aynı grupta toplandığı görülmüş ve anket sorularının geçerli olduğu sonucuna varılmıştır. Yani literatürde var olan öğrenme stili ayrımları ile ankette sorulan sorulardan elde edilen sonuçlar arasında bir farklılık yoktur. Cevapların dağılımına göre anket formunda sorulan soruların tablodaki ilk üç sorusu işitsel öğrenme stilini ölçen sorulardan oluşmakta ve üç soru farklı açılardan birbirini tamamlayarak işitsel eğilimi ortaya çıkarmaktadır. İşitselliğe ilişkin üç sorunun güvenirliği

Muhasebede Öğretim Yöntemleri ve Öğrenme Stilleri

0,8750'dir. Daha sonraki üç soru görsel öğrenme stili ile ilgili olup 0,8323 güvenilirlik ile görsel öğrenme stilini ölçmektedir. Son üç soru ise, dokunsal öğrenme stilini ölçmekte kullanılmış ve yapılan faktör analizinde de üç soru aynı faktörü ölçen sorular olarak bulunmuştur. Bu grubun güvenilirliği ise 0,4757 çıkmıştır. Tüm gruplara ilişkin dokuz sorunun kendi içinde güvenilirliği 0,7749 çıkmıştır.

Buna göre ilk iki grubun güvenilirliğinin yüksek üçüncü grubun güvenilirliğinin orta olduğu, genel olarak öğrenme stillerinin tamamı açısından güven düzeyinin yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 2: Grup ortalamaları

	Veri Sayısı	Ortalama	Standart Sapma
Görsel	120	4,3222	0,53266
İşitsel	120	4,0278	0,67306
Dokunsal	120	3,1167	0,75550

Sorulan soruların grup ortalamalarına bakıldığında; görselliğe ilişkin ortalama 4,3222, işitselliğe ilişkin ortalama 4,0278, dokunsallığa ilişkin ortalama 3,1167 çıkmıştır. Yapılan değerlendirme sonucunda fakülte öğrencilerinin görsel niteliklerinin daha fazla olduğu, en az ise dokunsal özellikli öğrencilerin olduğu ortaya çıkarılmıştır.

Tablo 3: Tartışarak Öğretim Yöntemi ile Öğrenme Stillere İlişkin F Testi

	F	r
Görsel	5,611**	0,270**
İşitsel	3,901**	0,295**
Dokunsal	0,578	0,084

Yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda tartışarak öğretim yöntemini simgeleyen öğrenme stillerine ilişkin soruları oluşturan grupların karşılıklı olarak analizi yapıldığında, görsel ve işitsel grup ortalamaları ile tartışma yöntemi arasında istatistiksel olarak bir farklılık vardır.

Tablo 4: Tartışarak Öğretim Yöntemi İle Görsel Öğrenme Stilinin Scheffe Testi

	N	Alt Grupların Ortalaması
Fikrim Yok	28	4,0476
Katılıyorum	48	4,2847
Kesinlikle Katılıyorum	41	4,5285
Katılmıyorum	3	4,6667
Önem Düzeyi		0,069

Tablo 5: Tartışarak Öğretim Yöntemi İle İşitsel Öğrenme Stilinin Scheffe Testi

	N	Alt Grupların Ortalaması
Fikrim Yok	28	3,7500
Katılmıyorum	3	3,7778
Katılıyorum	48	3,9931
Kesinlikle Katılıyorum	41	4,2764
Önem Düzeyi		0,371

Tablo 4 ve 5’den de görüldüğü gibi, öğrencilerin görsel ve işitsel yetenekleri arttıkça tartışma yöntemini benimseme düzeyi artmaktadır. Analizde “2-Katılmıyorum” ibaresine verilen cevap sayısı her iki değişken için de üç olduğundan değerlendirme dışı bırakılmıştır. Ayrıca her iki grup öğrenme stili ile tartışarak öğretim yöntemi arasında anlamlı bir ilişki vardır. Buna göre; görsel ve işitsel yetenekler arttıkça tartışma yöntemine olan eğilim benimsenmektedir.

Tablo 6: Anlatarak Öğretim Yöntemi İle Öğrenme Stillерinin F Testi

	F	r
Görsel	3,579*	0,228*
İşitsel	3,823*	0,248**
Dokunsal	2,926	0,060

Yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda tartışarak öğretim yöntemini simgeleyen soruya verilen cevaplar ile öğrenme stillerine ilişkin soruları oluşturan grupların karşılıklı olarak analizi yapıldığında, görsel ve işitsel grup ortalamaları ile anlatım yöntemi arasında istatistiksel olarak bir farklılık vardır.

Muhasebede Öğretim Yöntemleri ve Öğrenme Stilleri

Tablo 7: Anlatarak Öğretim Yöntemi İle Görsel Öğrenme Stilinin Scheffe Testi

	N	Alt Grupların Ortalaması
Fikrim Yok	8	3,9167
Katılıyorum	44	4,2652
Kesinlikle Katılıyorum	68	4,4069
Önem Düzeyi		0,1320

Tablo 8: Anlatarak Öğretim Yöntemi İle İşitsel Öğrenme Stilinin Scheffe Testi

	N	Alt Grupların Ortalaması
Katılıyorum	44	2,9167
Kesinlikle Katılıyorum	68	3,2059
Fikrim Yok	8	3,4583
Önem Düzeyi		0,0910

Tablo 7 ve Tablo 8'den de görüleceği gibi anlatım öğretim yöntemini temsil eden soru ile görsel ve işitsel arasında belirgin bir farklılık görülmektedir. Dokunsalda ise %90 güven düzeyinde bir ilişki sözkonusudur. Öğrencilerde yer alan öğrenme eğilimleri görsel ve işitsel özellikler arttıkça anlatım yöntemine olan eğilim daha da artmaktadır. Öğrencilerin talebi anlatım yönünde olmaktadır. Dokunsal öğrenme eğilimi ile anlatım öğretim yöntemi arasında görsel ve işitsel özellikler için söylenenleri söylemek mümkün değildir.

Tablo 9: Soru-Cevap Öğretim Yöntemi İle Öğrenme Stillерinin F Testi

	F	r
Görsel Ortalama	1,372	0,148
İşitsel Ortalama	1,933	0,204
Dokunsal Ortalama	0,523	-0,099

Soru cevap yöntemiyle yeteneklerin hiçbirisi arasında belirgin bir farklılık yoktur. Dolayısıyla her grup öğrenci için soru cevap yöntemini benimseme düzeyi farksızdır.

Tablo 10: İşbirlikli Öğretim Yöntemi İle Öğrenme Stillерinin F Testi

	F	r
Görsel Ortalama	0,159	0,025**
İşitsel Ortalama	3,581	0,063
Dokunsal Ortalama	2,423	0,063

İşbirlikli öğretim yöntemi ile yeteneklerin hiçbirisi arasında belirgin bir farklılık yoktur. Dolayısıyla her grup öğrenci için soru cevap yöntemini benimseme düzeyi farksızdır.

Tablo 11: Araştırma Yolu İle Öğretim Yöntemi İle Öğrenme Stillерinin Test Edilmesi

	F	r
Görsel	1,772*	0,207*
İşitsel	3,700**	0,227*
Dokunsal	1,390	0,051**

Yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda araştırma yolu ile öğretim yöntemini simgeleyen soruya verilen cevaplar ile öğrenme stillerine ilişkin soruları oluşturan grupların karşılıklı olarak analizi yapıldığında, görsel ve işitsel grup ortalamaları ile anlatım yöntemi arasında istatistiksel olarak bir farklılık vardır.

Tablo 12: Araştırma Yolu İle Öğretim Yöntemi İle Görsel Öğrenme Stilinin Scheffe Testi

	N	Alt Grupların Ortalaması
Katılmıyorum	2	4,0000
Fikrim Yok	19	4,1754
Katılıyorum	54	4,2778
Kesinlikle Katılıyorum	45	4,4519
Önem Düzeyi		0,4830

Tablo 12'den de görüldüğü gibi, öğrencilerin görsel yetenekleri arttıkça araştırma yöntemini benimseme düzeyi artmaktadır. Ayrıca görsel öğrenme stili ile araştırma yöntemi ile öğretme yöntemi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır. Buna göre; görsel yetenekler arttıkça araştırma yöntemine olan eğilim benimsenmektedir.

Tablo 13: Örnek Olay İnceleme Öğretim Yöntemi İle Öğrenme Stillерinin F Testi

	F	r
Görsel	3,693	0,296**
İşitsel	3,166	0,237**
Dokunsal	1,359	0,113

Yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda örnek olay inceleme ile öğretim yöntemini simgeleyen soruya verilen cevaplar ile öğrenme stillerine ilişkin soruları oluşturan grupların karşılıklı olarak analizi yapıldığında istatistiki olarak değerlendirmeye tabi tutulacak bir sonuca varılamamıştır.

Tablo 14: Örnek Olay İnceleme Öğretim Yöntemi İle Görsel Öğrenme Stilinin Scheffe Testi

	N	Alt Grupların Ortalaması
Fikrim Yok	20	3,9667
Katılmıyorum	2	4,0000
Kesinlikle Katılmıyorum	2	4,1667
Katılıyorum	46	4,3406
Kesinlikle Katılıyorum	50	4,4667
Önem Düzeyi		0,6990

Örnek olay inceleme ile görsel yetenekler arasında doğrusal bir ilişki vardır ve ortalamalar arası farklılık anlamlı çıkmıştır. Katılmıyorum ve Kesinlikle Katılmıyorum ifadelerine verilen iki kişilik cevaplar az olduğu düşüncesiyle değerlendirme dışı bırakılırsa; görsel yetenekler arttıkça örnek olay inceleme yönteminin benimsenme düzeyinin de arttığını söylemek gerekmektedir.

Tablo 15: Örnek Olay İnceleme Öğretim Yöntemi İle İşitsel Öğrenme Stilinin Scheffe Testi

	N	Alt Grupların Ortalaması
Katılmıyorum	2	3,3333
Fikrim Yok	20	3,7833
Katılıyorum	46	3,9130
Kesinlikle Katılıyorum	50	4,2467
Kesinlikle Katılmıyorum	2	4,3333
Önem Düzeyi		0,2540

Örnek olay inceleme ile işitsel yetenekler arasında doğrusal bir ilişki vardır ve ortalamalar arası farklılık anlamlı çıkmıştır. İşitsel yetenekler arttıkça

örnek olay inceleme yönteminin benimsenme düzeyinin de arttığını söylemek mümkündür.

Tablo 16: Örnek Olay İnceleme Öğretim Yöntemi İle Dokunsal Öğrenme Stilinin Scheffe Testi

	N	Alt Grupların Ortalaması
Katılmıyorum	2	2,6667
Fikrim Yok	20	2,9667
Katılıyorum	46	3,0145
Kesinlikle Katılıyorum	50	3,2667
Önem Düzeyi		0,4030

Örnek olay inceleme yöntemi ile dokunsal öğrenme eğilimi arasındaki ilişki doğrusal ancak ortalamalar arası farklılık anlamlı değildir.

7. Sonuç

Muhasebe mesleğinin ülkemizde 1989 yılından sonra 3568 sayılı yasa ile disiplin altına alınmış olması hiç şüphe yok ki çeyrek yüzyıla yakın bir süredir yapılmakta olan muhasebe eğitimi ile ilgili sempozyumların bir sonucu ve tamamlayıcılarından birisi olarak karşımıza çıkmış ve muhasebe eğitimi, meslek elemanları ve akademisyenler tarafından aşırı önemsenir bir unsur haline getirmiştir. Yüksek öğretim kurumlarında muhasebe derslerinde; tartışma yolu ile öğretim, anlatım yolu ile öğretim, soru-yanıt yöntemi ile öğretim, işbirlikli öğrenme yolu ile öğretim, araştırma yolu ile öğretim ve örnek olay inceleme yolu ile öğretim yöntemleri kullanılmaktadır. Öğrencilerde varolan görsel, işitsel ve dokunsal öğrenme stilleri ile öğrenmeyi kolaylaştırıcı veya öğrenme yolunu tıkayıcı şekilde karşılaşılabilmektedir.

Muhasebe öğretimi açısından bakıldığında; Görseller, karışıklık ve dağınıklıktan hoşlanmadıkları için soru cevap yönteminde ve grup olarak oluşturulacak öğretim yöntemi olan işbirlikçi öğretim yöntemini sevmeyiz. Muhasebe derslerinin mutlaka tahtanın veya yansı yardımıyla görerek anlatılması nedeniyle anlatım yöntemini benimserler. Öğrendiklerini gözlerinin önüne getirerekten hatırladıkları için araştırma, örnek olay çözme ve tartışma yoluyla öğretim yöntemini de benimsemektedirler. İşitsel yeteneklere sahip olanlar sese duyarlı olduklarından tartışma ve anlatım yöntemini benimseyen grup içinde yer almaktalar. Soru cevap ve işbirlikli öğretim yöntemini benimsememe nedenleri ders ortamının daha rahat olması ve sürekli olarak yakın çevreleri ile, sesli iletişim tercihleri nedeniyle, konuşmaları sonucunda

doğruları kaçırabilme endişesi olduğu kanaatidir. Dokunsal özellikteki öğrencilerin fakültemizde veya anket uygulaması içerisinde daha az oldukları sonucu çıkmıştır.

Yapılan çalışma göstermiştir ki DEÜ İİBF’de uygulanan muhasebe öğretim sistemi ile öğrencilerin taraftar oldukları yöntemler örtüşmektedir. Öğrenciler için özellikle anlatım yöntemi ve her üç öğrenme stili içinde örnek olay çözümü ile öğretim yöntemi vazgeçilmezdir.

ABSTRACT

DETERMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN TEACHING METHODS AND LEARNING STYLES AND AN APPLICATION AT DOKUZ EYLÜL UNIVERSITY FACULTY OF ECONOMICS AND ADMINISTRATIVE SCIENCES

Accounting education is a process which basic knowledge and applications related to accounting are taught. Theory and practice in the accounting education is a whole. Various teaching methods can be used in the accounting education; such as discussions, oral explanation, questions and answers, cooperative learning research and case studies.

Learning styles are important characteristics which exist in every human being since birth and affect learning process of a person. Learning styles can be divided into groups; visual, auditory when someone looks at the environment, he/she can see that some people learn more by seeing. All of these are related to which style is used by the individual in this study, it is tried to reach conclusion by discussing the teaching and learning methods.

Key Words: accounting education, learning.

KAYNAKÇA

AYDIN, S. (1993), *Eğitime Farklı Bir Bakış*, TÜV Yayınları, İzmir.

BEDFORD RAPORU (1999), “Geleceğin Muhasebe Eğitimi: Gelişen Meslek İçin Hazırlanmak” Çeviren: İdil KAYA, *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 20, Mart.

- BİLGİNER, N. (1999), “Lisans Düzeyindeki Muhasebe Eğitiminde Bir Motivasyon Aracı Olarak Sunum Kalitesinin Etkileri”, *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 1(3), Eylül.
- BOYDAK, A. (2001), *Öğrenme Stilleri*, Beyaz Yayınları, İstanbul.
- DEMİRKAN, Ş. (2001), “Muhasebe Eğitim Yöntemleri”, *XX. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu*, Antalya.
- ERDOĞAN M., N. TEK, M. ŞAKRAK ve C.Ş. MUĞAN “Teknolojik Gelişmelerin Muhasebe ve Muhasebe Eğitimine Etkileri”, *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 2(4), Aralık.
- ÖNAL S. ve F. APAYDIN (1999), “Yeni Teknolojik Gelişmelerin Muhasebe Öğretimi Üzerine Etkileri”, *Türkiye XVIII. Muhasebe Eğitimi Sempozyumu*, Muğla.
- ÖZBİRECİKLİ, M. (2000), “Dinamik Muhasebe Öğretimi Ortamı İçin Yeni Yaklaşımlar”, *XIX. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu*, Antalya.
- ÜN AÇIKGÖZ, K. (1998), *Etkili Öğrenme ve Öğretme*, 2. Baskı, Kanyılmaz Matbaası, İzmir.